

Grzegorz Jacek Brzustowicz

Muzeum Ziemi Choszczeńskiej : szóstkak koronny króla polskiego Jana Kazimierza znaleziony w Rakowie, gm. Krzęcin

---

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 4, 381-382

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grzegorz Jacek Brzustowicz
Granowo

**Muzeum Ziemi Choszczeńskiej.
Szóstak koronny króla polskiego Jana Kazimierza
znaleziony w Rakowie, gm. Krzęcin.**

W 1995 roku podczas prac porządkowych w jednym z ogrodów we wsi Rakowo (gmina Krzęcin) znaleziono XVII-wieczną monetę¹. Awers: w legendzie otokowej zachowała się część napisu „IO.CASIM.....PO& SVE.M.D.L.” oraz popiersie władcy w koronie zamkniętej (Prawy profil). Revers: w legendzie silnie wytarty napis „Gr. ...SEX.Re.POI 1663” oraz rysunek korony wspartej na trzech tarczach herbowych : Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego i rodowy Wazów. Inicjały AT wskazują na mincerza.

Herby, legenda i data wskazują na srebrny szóstak koronny króla polskiego Jana Kazimierza Wazy z 1663 roku. Jest to moneta wybita w mennicy lwowskiej, którą od 1663 kierował Andrzej Tymf (stąd At)². Wcześniej w latach 1661-1662 bił we Lwowie szóstaki Amuretti³.

Na podstawie innych zachowanych szóstaków możemy odtworzyć legendę: „IO.CASIM.D.G.REX.PO&SVE.M.D.L.” (Jan Kazimierz z Bożej Łaski Król Polski i Szwedzki, Wielki Książę Litewski) oraz na re-

---

¹ Monetę do Muzeum Ziemi Choszczeńskiej przekazał uczeń klasy VII-ej Jacek Makiewicz z Rakowa w marcu 1996 roku.

² T. Kalkowski, *Tysiąc lat monety polskiej*, Kraków 1981, s. 255.

³ Tamże; J. A. Szwaagrzyk, *Pieniądz na ziemiach polskich X-XX w.*, Wrocław 1974, s. 222, nr 2779, tabl. XXXVIII.

wersie: „GRO.ARGEN.SEX.RE.POL.1663” (Grosz srebrny poszóstny Królestwa Polskiego z 1663 roku)⁴.

W XVII wieku utrzymywał się w Rakowie podział wioski na dwie części. Jedna - z częścią lenna sołtysiego, karczmą 1/2 patronatu kościelnego oraz z większością pól, lasów i jezior - należała do domeny państwowej w Bierzwniku. Jeszcze w 1718 roku w domenie było uposażonych 6 chłopów i sołtysów⁵. Reszta ziem należała do szlachty, w jakimś fragmencie do Rohwedelów (1669-1718) i do Goltzów z Korytowa⁶. Już za czasów Wulfa von der Goltz (zmarł przed 1644) także i część bierzwnickiego zarządu domeny była dzierżawiona przez Goltzów⁷. Goltzowie z Korytowa i Rakowa mieli kontakty z krewnymi mieszkającymi w Polsce. Joachim Ridiger v.d. Goltz z linii waleckiej był generałem wojsk koronnych, a jego brat Arnold Kaspar burgrabią waleckim.

Z kolei w wojsku polskim służyło kilku przedstawicieli z linii Goltzów z Orla w powiecie drawskim (np. pod Kliszowem 1702)⁸ i tedy mógł wieść szlak tej monety.

Moneta polska mogła też trafić do Rakowa drogą kupiecką. Wszak w pobliżu przebiegał szlak handlowy z Polski na Pomorze⁹.

⁴ T. Kalkowski, s.252, nr 224a, s.255, nr 226.

⁵ W. Schumacher, *Wanderungen und Streifzuge durch den Kreis Arnswalde*, Arnswalde 1937, s. 114; P. v. Schwartz, *Die Klassifikation*, s.164.

⁶ W. Schumacher, op. cit., s. 113.

⁷ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. IV. Warszawa 1907, s. 233-235.

⁸ *Nachrichten über die Familie der Grafen und Freiherrn von der Goltz*, Friedrich f. v. der Goltz, Strassburg 1885, s. 28-29, 464-465.

⁹ Drugim ważnym szlakiem handlowym z Wielkopolski na Pomorze, trafiły dwa szóstaki Jana Kazimierza (wybite w 1663 roku) do Recza. Zostały przekazane do Muzeum Ziemi Choszczeńskiej w Krzęcinie w grudniu 1996 roku.